

Het CDA schiet niets op met buigen naar links. Integendeel

Posted on 26 januari 2019 by Syp Wynia

Regeringspartij CDA gaat de Statenverkiezingen van 20 maart tegemoet onder het motto 'Een hele goede morgen'. Daar is vast heel lang over nagedacht, over deze campagneslogan. Of het gaat helpen? Je weet het nooit.

Nog voor de campagneslogan bekend werd, had het CDA de verkiezingscampagne al afgetrapt met een donderslag bij heldere hemel, te weten een volledige draai bij het kinderpardon. In het regeerakkoord hadden VVD en CDA in de zomer van 2017 nog de wens van D66 en (vooral) ChristenUnie geblokkeerd om meer kinderen zonder recht op asiel toch een verblijfsvergunning te geven. En nu ging het CDA samen met D66, tot verrassing van de ChristenUnie en tot verbijstering van de VVD juist voorop bij dat ruimere kinderpardon.

Waarom het CDA die plotse draai maakte? Vooraanstaande CDA'ers zeggen er zelf wat over, anderen – onder meer CDA'ers – claimen er bij de CDA-leiding op te hebben aangedrongen. Ik loop dat alles kort langs en vervolgens heb ik zelf ook een paar opmerkingen.

Lili en Howick

Wat zeker een rol heeft gespeeld, is de kwestie Lili en Howick. Hoewel hun moeder al teruggestuurd was naar Armenië en de kinderen zelf op gezag van de Raad van State ook het land uitgezet mochten worden, besloot staatssecretaris Mark Harbers (VVD) in de nazomer van 2018 dat ze toch mochten blijven. Kwestie van jong, veel op de buis, sentiment. Maar je weet ook: als je er één laat blijven zonder dat die daar recht op heeft, blijft het daar niet bij. In die zin draagt ook Mark Harbers een verantwoordelijkheid.

De advocaat van Lili en Howick, Flip Schüller, speelde ook nadien een centrale rol – samen met zulke clubs als Defense for Children en de Kinderombudsman. Schüller leidde de afgelopen maanden een succesvolle lobby om nog eens 400 à 700 kinderen of jeugdigen (met hun ouders) in Nederland te laten blijven. Tot de jaarwisseling sloeg het verhaal van Schüller vooral aan bij D66 en ChristenUnie, na de jaarwisseling plotseling ook bij de CDA-top.

Nog een Armeens gezin

Een tweede cruciale factor voor de CDA-draai was een nieuw Armeens gezin dat uitgezet ging worden en onder de hoede werd genomen door de protestantse kerken in Den Haag. Die kerken stelden in oktober de Bethel-kapel ter beschikking voor een permanente kerkdienst, waardoor het met uitzetting bedreigde Armeense gezin – dat officieel in de kapel verblijft – niet uitgezet kon worden.

Deze Haagse kerkasiel-actie wordt volop gesteund door de leiding van de verzamelde protestantse kerken (PKN) in Nederland, die het met die actie vooral voorzien heeft op het CDA. Vooral langs die lijn werd het CDA er van beticht 'niet barmhartig' te zijn. Dat wil nog wel eens hard aankomen bij sommige CDA'ers, omdat het een Bijbelse connotatie heeft.

Sybrand van Haersma Buma

De Haagse actie bracht overigens ook Rein Willems op de been, nu kerkelijk bestuurder maar eerder directeur van Shell Nederland en CDA-senator – en dus alleszins bekend met hoe de hazen lopen. Naar eigen zeggen overtuigde Willems CDA-leider Buma: ‘Onze vraag was: “Waar is de compassie?”. Dat heeft Sybrand overtuigd. Wij hadden echt broederlijke gesprekken (in dagblad Trouw).’

Opmerkelijk is dan weer dat de katholieke bisschoppen het helemaal niet zo hebben op dat protestantse kerkasiel. Ze vinden het wringen met de positie van de kerk in de samenleving, met de rechterlijke macht ook. Ze hebben een punt, die bisschoppen.

Erik Scherder

De leiding van de PKN en de Haagse kerkasiel-dominees hadden ook contact met de neuropsycholoog Erik Scherder – bekend van het VARA-tv-programma De Wereld Draait Door – die het gezicht werd van een groep psychologen die een rapport uitbrachten waarin geclaimd werd dat kinderen die (langdurig) bedreigd worden met uitzetting blijvende schade kunnen oplopen, waardoor ze tevens ongeschikt zijn voor geworden voor inburgering in het land van herkomst. Het lijkt een beetje toegeschreven naar de gewenste boodschap, maar het rapport-Scherder werd geadopteerd door de PKN – en uiteindelijk ook door het CDA.

Rein Willems

Behalve Rein Willems was er nog een seniore CDA-prominent die van zich liet spreken, te weten Ernst Hirsch Ballin. De oud-minister van Justitie raakte wat aan de zijlijn toen hij zich in de zomer van 2010 samen met oud-premier Ruud Lubbers, toenmalig minister Ab Klink en Kamerlid Jan Schinkelshoek tegen het 'gedoogkabinet' Rutte I keerde, maar is kennelijk terug. Hirsch Ballin leverde de CDA-fractie in de Tweede Kamer een juridisch het alibi om te draaien.

Europees arrest

Sybrand Buma was zeer geholpen met de suggestie van Hirsch Ballin om een nieuw arrest van het Europese Hof in Luxemburg in het geding te brengen. Dat arrest van

afgelopen zomer zou desgewenst zo gelezen kunnen worden, dat een afgewezen asielzoeker – kinderen inclusief – het land niet uitgezet mogen worden als ze nog in een beroepsprocedure zitten.

Ondertussen waren er natuurlijk ook CDA'ers in Meppel en andere plaatsen uit op een ruimer kinderpardon. Er was een actie van tv-presentator Tim Hofman, ook al bekend van De Wereld Draait Door. In een kleine 150 gemeenten werd een nogal merkwaardige actie voor 'kinderpardongemeenten' ondersteund, georganiseerd door een comité van GroenLinksers en PvdA'ers, maar gesteund door plaatselijke CDA-bestuurders.

Voor Sybrand Buma was, zoveel is wel duidelijk, de kwestie dat het niet-verruimen van het kinderpardon niet meer te houden zou zijn op het CDA-congres van 9 februari en dat hij dringend behoefte had aan een alibi om een draai te maken. Buma had behoefte aan 'een nieuw feit'. En dat nieuwe feit was het nieuwe Europese arrest waarmee Hirsch Ballin op de proppen kwam. En ook een beetje dat rapport van Erik Scherder, over de beschadigde kinderen. Na kritiek van de VVD zei Sybrand Buma dat de VVD maar beter ook kon bijtrekken, want 'de wereld is veranderd'.

Alleen Buma veranderde

Ernst Hirsch Ballin

In werkelijkheid is de wereld natuurlijk helemaal niet veranderd, althans niet door de voorzetjes van Hirsch Ballin en Scherder. Het enige dat veranderd is, is de

opvatting van CDA-leider Sybrand Buma over het kinderpardon. Daar heeft hij vast goede redenen voor, maar het Europese arrest en het rapport-Scherder zijn dat niet.

Het bedoelde Europese arrest heeft nog nergens in de Europese Unie opzien gebaard, behalve – dankzij het CDA – in Nederland. En waarom zou het CDA en vervolgens de coalitie vooruit moeten lopen op gerechtelijke uitspraken in Nederland die mogelijk – maar vast staat dat niet – verwijzen naar dat nieuwe Europese arrest? Buma heeft gretig naar het Europese arrest en naar het rapportje-Scherder gegrepen om de indruk te kunnen wekken dat ‘de wereld veranderd is’.

Voor de geloofwaardigheid van Sybrand Buma als CDA-leider is het best dramatisch. De redenen die hij opgeeft voor zijn draai zijn flinterdun. De echte reden kan dan alleen maar zijn dat hij zich gedwongen heeft gevoeld om in het zicht van een congres en van verkiezingen van positie te veranderen en dat dan maar te verstoppen achter een ‘veranderde wereld’.

In 2010 was Sybrand Buma voorstander van regeren met de VVD, gedoogd door de PVV van Wilders. Maar echt geprofileerd was hij niet op dat punt en hij heeft ook geprobeerd een verzoening op gang te brengen met de partij-‘mastodonten’ die zich vergeefs verzetten, zoals de groep Lubbers-Hirsch Ballin.

Tegelijkertijd voer Buma als politiek leider een relatief behoudende koers, zeker ook op het gebied van migratie en asiel. Dat was helemaal niet zo vanzelfsprekend, al was het maar omdat de partij in Ruth Peetoom een meer linksgerichte PKN-dominee als partijvoorzitter had gekozen. Gelukkig voor Buma bleek Peetoom bereid het politieke primaat aan Buma te laten. Dat leverde in 2017 een heel aardig electoraal herstel op, evenals regeringsdeelname in het kabinet RutteDrie.

CDA-kiezers verdeeld

Maar die regeringsdeelname zorgt bij het CDA alleen maar voor verlies in de peilingen: niet zoveel als bij D66, maar toch. En als het in de peilingen slecht gaat, dan is het CDA extra gevoelig voor verwijten over ‘het sociale gezicht’. En dus wil het CDA dan wel eens – zo als nu ook het geval lijkt te zijn – naar links buigen. Niet dat het CDA daar veel mee opschiet, zoals wel gebleken is na de desastreuze regeringssamenwerking met de PvdA en de ChristenUnie in de jaren 2007-2010. En trouwens: het spraakzame deel van het CDA-kader mag dan wel een ruimer kinderpardon willen, maar de (vorige) CDA-kiezers zijn verdeeld. Blijkens onderzoek van tv-programma EenVandaag zijn er zelfs iets meer CDA-kiezers tegen dan voor de verruiming van het kinderpardon. Als de draai van Buma een electoraal doel

had, kan die dus net zo goed in het tegendeel verkeren.

Alleen al de terugkeer van Ernst Hirsch Ballin – en enkele van diens vertrouwelingen – in de randen van de CDA-top is twijfelachtig nieuws voor Sybrand Buma. Ruth Peetoom is binnenkort voorzitter-af. Sybrand Buma acht zich gedwongen iets te vinden dat hij tot voor kort niet vond. En dan moeten de verkiezingen voor de Provinciale Staten nog komen. Een hele goede morgen!